

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΝΕΟΛΑΙΑΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΜΕΣΗΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΕΝΙΑΙΑ ΓΡΑΠΤΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ Α΄ ΤΕΤΡΑΜΗΝΟΥ 2022-23
Γ΄ ΤΑΞΗΣ ΛΥΚΕΙΟΥ

ΤΕΤΑΡΤΗ 18 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 2023
ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΛΑΤΙΝΙΚΑ (Α΄ ΣΕΙΡΑ)
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: C005

ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΓΡΑΠΤΗΣ ΕΞΕΤΑΣΗΣ: 90 λεπτά

ΤΟ ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΟ ΔΟΚΙΜΙΟ ΑΠΟΤΕΛΕΙΤΑΙ ΑΠΟ ΤΕΣΣΕΡΙΣ (4) ΣΕΛΙΔΕΣ

ΟΔΗΓΙΕΣ (για τους εξεταζομένους)

1. Στο εξώφυλλο του τετραδίου απαντήσεων να συμπληρώσετε όλα τα κενά με τα στοιχεία που ζητούνται.
2. **Να απαντήσετε ΟΛΑ τα ερωτήματα**
3. **Να μην αντιγράψετε τα θέματα** στο τετράδιο απαντήσεων.
4. Να μη γράψετε πουθενά στις απαντήσεις σας το όνομά σας.
5. Να απαντήσετε στο τετράδιό σας σε όλα τα θέματα **μόνο με μπλε πένα ανεξίτηλης μελάνης**.
6. Απαγορεύεται η χρήση διορθωτικού υγρού ή διορθωτικής ταινίας.

ΜΕΡΟΣ Α΄: ΔΙΔΑΓΜΕΝΑ ΚΕΙΜΕΝΑ ΓΙΑ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ**(Μονάδες 40)****1. Να μεταφράσετε τα πιο κάτω κείμενα στην Ελληνική.**

I. Aesopi Licinus servus tibi notus Roma Athenas fugit. Is Athenis apud Patronem paucos menses pro libero fuit, inde in Asiam abiit. Postea Plato quidam, cum eum fugitivum esse ex Aesopi litteris cognovisset, hominem in custodiam Ephesi tradidit. Tu hominem investiga, quaeso, summaque *diligentia* vel Romam mitte vel Epheso rediens tecum deduc. Noli spectare quanti homo sit. Sed, propter servi *scelus*, tanto dolore Aesopus est adfectus ut nihil ei gratius possit esse quam recuperatio fugitivi.

(Λατινικά Λυκείου, XXVIII- ελαφρά διασκευή)

II. Manius Curius maxima frugalitate utebatur, quo facilius divitias contemnere posset. Die quodam Samnitium legati ad eum venerunt. Ille se ex ligneo catillo *cenantem* eis spectandum praebuit. Divitias contempsit et Samnites paupertatem eius mirati sunt. Cum ad eum pondus auri publice missum attulissent, ut eo uteretur, vultum *risu* solvit et dixit: “Supervacaneae legationis ministri, narrate Samnitibus Manium malle locupletibus imperare quam ipsum fieri locupletem;

(Λατινικά Λυκείου, XXXVI- ελαφρά διασκευή)

(Μονάδες 40)**ΜΕΡΟΣ Β΄: ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ****(Μονάδες 60)**

1. α) Δίνονται δύο λέξεις της Ελληνικής. Να γράψετε μια λέξη της Λατινικής με την οποία συνδέεται ετυμολογικά καθεμιά από αυτές (αν πρόκειται για ρήμα στο πρώτο πρόσωπο οριστικής ενεστώτα ενεργητικής φωνής / αν πρόκειται για ουσιαστικό, στην ονομαστική ενικού).

αγωγή, δωμάτιο

(Μονάδες 2)

- β) Δίνονται οι ακόλουθες τριάδες λέξεων από την Αγγλική, Γαλλική και Ιταλική. Να γράψετε μία λέξη της Λατινικής, με την οποία συνδέεται ετυμολογικά η κάθε τριάδα (αν πρόκειται για ρήμα, στο πρώτο πρόσωπο οριστικής ενεστώτα ενεργητικής φωνής / αν πρόκειται για ουσιαστικό, στην ονομαστική ενικού).

ΑΓΓΛΙΚΗ	ΓΑΛΛΙΚΗ	ΙΤΑΛΙΚΗ
vision	voir	vedere
donate	don	dono

(Μονάδες 2)

2. α) Έχοντας υπόψη τα κείμενα που δόθηκαν για μετάφραση, να αντιστοιχίσετε τις λέξεις της στήλης Α΄ με τις πτώσεις της στήλης Β΄. Στη στήλη Β΄ περισεύουν τρεις (3) επιλογές.

A΄	B΄
α. litteris	1. ονομαστική πληθυντικού
β. Supervacaneae	2. δοτική πληθυντικού
	3. αιτιατική ενικού
	4. αφαιρετική πληθυντικού
	5. γενική ενικού

(Μονάδες 2)

- β) Από τα κείμενα που δόθηκαν για μετάφραση να μεταφέρετε στον αντίθετο αριθμό τους πιο κάτω τύπους (επισημαίνονται με πλάγια γραφή στα κείμενα):

diligentia, scelus, cenantem, risu

(Μονάδες 4)

- γ) Από το πρώτο κείμενο που δόθηκε για μετάφραση να γράψετε, μονολεκτικά, τους άλλους βαθμούς των πιο κάτω επιθέτων διατηρώντας αμετάβλητα την πτώση, τον αριθμό και το γένος.

libero, summa

(Μονάδες 2)

3. Να τρέψετε τους πιο κάτω ρηματικούς τύπους σύμφωνα με την οδηγία που ακολουθεί, λαμβάνοντας υπόψη -όπου χρειάζεται- το υποκείμενό τους στα δοθέντα για μετάφραση κείμενα.

α. **fuit**: στο β΄ πρόσωπο πληθυντικού υποτακτικής ενεστώτα

β. **cognovisset**: στο α΄ πρόσωπο πληθυντικού υποτακτικής παρατατικού στην παθητική φωνή

γ. **tradidit**: στην ονομαστική πληθυντικού της μετοχής ενεστώτα

δ. **noli**: στο γ΄ πρόσωπο ενικού οριστικής μέλλοντα

ε. **utebatur**: στο α΄ πρόσωπο ενικού υποτακτικής μέλλοντα

στ. **attulissent**: στο β΄ πρόσωπο ενικού προστακτικής ενεστώτα στην ίδια φωνή

ζ. **fieri**: στον αντίστοιχο τύπο του παρακειμένου

(Μονάδες 7)

4. α) Να εντοπίσετε και να διορθώσετε το συντακτικό σφάλμα στην πρόταση που ακολουθεί. Στο τετράδιο απαντήσεων να γράψετε μόνο το σφάλμα και τη διόρθωσή του.

Hominem esse poeta dicitur.

(Μονάδες 2)

β) Από τις τρεις προτάσεις που ακολουθούν να σημειώσετε στο τετράδιό σας και να αιτιολογήσετε αυτήν που θεωρείτε συντακτικώς ορθή.

- i. Pueri libros utiles legendi amant.
- ii. Pueri libros utiles ad legendum amant.
- iii. Pueri libros utiles legendo amant.

(Μονάδες 2)

5. Να αναγνωρίσετε συντακτικώς τους πιο κάτω τύπους οι οποίοι είναι υπογραμμισμένοι στα διδαγμένα κείμενα που δόθηκαν για μετάφραση.

Epheso, frugalitate, spectandum, legationis

(Μονάδες 4)

6. Να αναγνωρίσετε, μέσα από το δεύτερο κείμενο που δόθηκε για μετάφραση, την πιο κάτω πρόταση (είδος, εισαγωγή, εκφορά, αιτιολόγηση εκφοράς, ακολουθία χρόνων):

quo facilius divitias contemnere posset

(Μονάδες 2)

7. α) Στην πιο κάτω πρόταση να τρέψετε την ενεργητική σύνταξη σε παθητική.

Praedones ante vestibulum dona posuerant.

(Μονάδες 2)

β) Στην πιο κάτω πρόταση να αποδώσετε τον προσδιορισμό του σκοπού με τρεις (3) ισοδύναμους συντακτικώς τρόπους.

Hostium milites Romam venerunt proeliatum.

(Μονάδες 3)

γ) Στην πιο κάτω πρόταση να αντικαταστήσετε το *debeo* + απαρέμφατο από τον αντίστοιχο τύπο της παθητικής περιφραστικής συζυγίας.

Cives Romani rei publicae subvenire debuerant.

(Μονάδες 2)

8. Να υποδείξετε πού πρέπει να τονιστούν οι λέξεις που ακολουθούν -από τα κείμενα που δόθηκαν για μετάφραση- και να τεκμηριώσετε τις απαντήσεις σας.

contemnere, ministri

(Μονάδες 2)

9. Λαμβάνοντας υπόψη το πρώτο κείμενο που δόθηκε για μετάφραση, όπως και το σχετικό εισαγωγικό σημείωμα, να αναφερθείτε με δύο παραδείγματα στον τρόπο αντιμετώπισης των δούλων από τους Ρωμαίους ιδιοκτήτες τους και να σχολιάσετε σε δύο γραμμές αυτήν τη συμπεριφορά.

(Μονάδες 2)

10. Να μεταφράσετε το αδίδακτο κείμενο που ακολουθεί στην Ελληνική.

In hoc anno nulla civitas Athenis subvenit praeter Plataeenses. Ea urbs multos milites misit. Itaque his visis omnis exercitus pugnandi ardore adducebatur. Eoque modo milites copias ex urbe deduxerunt in loco idoneo et castra fecerunt. Deinceps ipsi, cum legiones collocavissent, proelium gesserunt.

Corneli Nepotis Vitae, *Miltiades*, 5, 1-3 (διασκευή)

Λεξιλόγιο:

Plataeenses-ium= οι Πλαταιείς

(Μονάδες 10)

11. Να μεταφέρετε το κείμενο που ακολουθεί στη Λατινική.

Τίποτα πιο άγριο δεν υπάρχει από τους εμφύλιους πολέμους. Σε αυτούς τα πάντα καταστρέφονται και καταρρέουν. Γι' αυτόν τον λόγο ο σοφός ύπατος οφείλει να διοικεί με δικαιοτάτους νόμους τη χώρα.

(Μονάδες 10)

- ΤΕΛΟΣ ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΟΥ ΔΟΚΙΜΙΟΥ -